

NARODNI
DOM
MARIBOR

KONCERTNA
POSLOVALNICA

Orkestrski cikel 2018/2019

1. abonmajski koncert

Dvorana Union, Maribor, 29. oktober 2018 ob 19.30

CONCERTO KÖLN

GIULIANO CARMIGNOLA, violina
MAJUMI HIRASAKI, violina in vodja

SPORED

Evaristo Felice Dall' Abaco (1675–1742)

Koncert v d-molu, op. 2, št. 1 iz zbirke Concerti a quattro da chiesa

- I. Largo
- II. Allegro
- III. Andante
- IV. Allegro assai

Charles Avison (1709–1770)

*Koncert v D-duru, št. 6 iz zbirke 12 koncertov za sedem partov
po sonatah za čembalo Domenico Scarlattija*

- I. Largo
- II. Con furia
- III. Adagio
- IV. Vivacemte

Johann Sebastian Bach (1675–1750)

Dvojni koncert za dve violini v d-molu, BWV 1043

- I. Vivace
- II. Largo ma non tanto
- III. Allegro

Benedetto Marcello (1686–1739)

Sinfonia v D-duru, SelM B692a, iz oratorija Joaš

- I. Presto
- II. Adagio
- III. Presto

Johann Sebastian Bach

Koncert za violino v a-molu, BWV 1041

- I.
- II. Andante
- III. Allegro assai

Johann Sebastian Bach

Koncert za violino v E-duru, BWV 1042

- I. Allegro
- II. Adagio
- III. Allegro assai

Baročna forma *concerto grosso* izhaja iz ideje večborja – pogosto je bil namreč v velikih cerkvah zbor razporejen na več manjših enot, ki so bile tudi prostorsko ločene (npr. po ladjah cerkve, stranskih in glavnem oltarju), kar je omogočalo prostorsko prehajanje zvoka in igranje z odmevi. Tudi prvi instrumentalni koncerti so bili zamišljeni na podoben način, saj so bile posamezne instrumentalne skupine razpostavljene v ločene galerije, na prostem pa na različne platforme ali celo vozove. Toda do druge polovice 18. stoletja se je oblika prelevila – obstajali sta le še dve ločeni skupini: *ripieno* in *concertino*. *Ripieno* je predstavljala zasedba godalnega orkestra, v *concertinu* pa so bili zbrani voditelji posameznih sekcij, ki so prevzeli solistične vloge, glasbeni pogovor pa se je napajal iz dialoga obeh skupin. Za nadaljnji razvoj te oblike je bila najbolj vplivna Corellijeva zbirka koncertov opus 6, objavljena leta 1714. Prav v tej varijanti je oblika pričela svoj zmagoviti pohod po Evropi, čeprav se je v Italiji nadaljevala evolucija, ki je pripeljala do tristavčnega koncerta za solistično glasbilo ob spremljavi orkestra, kakršno sta nato podedovala še klasicizem in romantika.

Med skladatelje, ki so svoje koncerte oblikovali po Corellijevih zgledih, gotovo sodi Bachov in Händlov sodobnik **Evaristo Felice Dall'Abaco** (1675–1742). Dall'Abaco se je rodil v premožni družini (oče je bil pravnik) v Veroni, violino pa se je najverjetneje učil pri Torelliju. Svoja najpomembnejša leta je preživel kot uslužbenec na bavarskem dvoru pri Maksimiljanu drugem – najprej kot violončelist, nato pa tudi kot koncertni mojster, torej vodja orkestra. Zaradi številnih vojnih porazov (in kasneje tudi zmag) se je Maksimiljanov dvor stalno selil, še posebej po deželah današnje vzhodne in južne Francije; ravno zato lahko v skladateljevem slogu prepoznamo tudi določen francoski vpliv (prevzemanje enega izmed tipov rondojske forme ali rabo francoskih plesov). Dall'Abaco je bil pri objavljanju svojih del zelo natančen in je zaradi tako visoke samokritike najbrž objavil le 66 del, nabranih v šestih opusih. V opusu 2 je Dall'Abaco objavil 12 koncertov »a quattro da chiesa«, kar pomeni, da so napisani za štiri glasove, njihova vsebina pa ni plesna, temveč

gre v resnici za post Corellijev tip koncerta, kakršne sta v tistem času ustvarjala tudi mojstra Albinioni in Albicastro. Pogosto in natančno označevanje *piano* in *forte* je mogoče razumeti tudi kot naznačevanje odsekov, namenjenih menjavanju skupin *concertino* in *ripieno*.

Globoko v drugi polovici 18. stoletja je postala oblika *concerto grosso* izrazito popularna v Angliji, kjer so kot gobe po dežju ustanavljali amaterska orkestralna društva – ljubitelji so lahko igrali nekoliko lažje domišljene parte skupine *ripieno*, medtem ko so za izvajanje *concertina* najeli izurjene profesionalce. Zanimanje za takšno obliko koncertov je bilo tako veliko, da skladatelji na Otoku niti niso več dohajali z ustvarjanjem originalnih del, zato so pričeli objavljati priredbe del italijanskih kolegov, še posebej Corellijevih solističnih sonat ali trio sonat. Med takšnimi prirejalci se je znašel tudi angleški skladatelj **Charles Avison** (1709–1770), ki je večino časa deloval v New Castlu, v Londonu pa je študiral pri Francescu Geminianiju, kjer se je nalezil italijanskega sloga. Leta 1744, na višku svojih ustvarjalnih moči, je objavil *Dvanajst koncertov za sedem partov, narejenih po dveh učbenikih za čembalo, ki jih je skomponiral g. Domenico Scarlatti*. Med 50 stavki koncertov jih je kar 12, ki jih ne moremo zaslediti v nobenem Scarlattijevem delu, kar najbrž pomeni, da je bil Avison bistveno bolj kreativen, kot to morda obeta naslov zbirke. Ta lasten pogled se zrcali tudi v tem, da ne gre le za preprosto orkestracijo, temveč je Avison opravil tudi kar nekaj rezov, mestoma spreminjal harmonije, ki so postale bolj ekspresivne in dodal tudi kakšno kontrapunktsko linijo, medtem ko je slogovno ostal pri vzoru svojega učitelja Geminianija.

Podobno kot Dall'Abaco je visoki družbi pripadal tudi beneški skladatelj **Benedetto Marcello** (1686–1739), ki je uspel svojo pravniško in upravniško kariero kombinirati z glasbenimi aktivnostmi, obenem pa je s satiričnim pamfletom *Il Teatro alla moda* ošvrknil tudi slabe navade v opernih gledališčih tistega časa. Sprva se je Marcello zanimal za instrumentalno glasbo, kasneje pa ga je zamikala predvsem kantata. Kot del njegovih

prizadevanj lahko razumemo oratorij *Joaš*, ki je nastal okoli leta 1726 za cesarski dvor na Dunaju. Libreto zanj je prispeval beneški avtor Apostolo Zeno po motivih enajstega poglavja iz Druge knjige kraljev *Starega testamenta*, kjer je judovskim kralj Joaš opisan pozitivno, saj naj bi »vse svoje dni delal, kar je prav v Gospodovih očeh« (2 Krn 24,3). Uvodna *Sinfonia* je v resnici uvertura v treh stavkih, ki si sledijo v zaporedju hitro-počasno-hitro.

Italijanska baročna glasba je močno vplivala tudi na **Johanna Sebastiana Bacha** (1675–1750). V času svojega službovanja v Weimarju med letoma 1708 in 1717, kjer je bil najprej orglavec in nato koncertni mojster, se je veliko ukvarjal tudi z italijansko glasbo, kar je v prvi vrsti pomenilo, da je doma prepisoval in prirejal dela italijanskih skladateljev, pri čemer sta ga še posebej zanimala Corelli in Vivaldi. Prav takšno seznanjanje z italijansko glasbo se je pokazalo kot posebno vredno v Bachovi naslednji službi na dvoru princa Leopolda v Köthnu, kjer so bili kalvinistično usmerjeni in posledično niso potrebovali glasbe v cerkvi. Bach se je tako preusmeril k posvetni instrumentalni glasbi, pri čemer naj bi poleg znamenitih Brandenburških koncertov in orkestrskih suit napisal tudi štiri violinske koncerte. Obstaja pa tudi možnost, da so slednji nastali že v Leipzigu, za tamkajšnji Collegium Musicum, polprofesionalno združenje študentov in glasbenih ljubiteljev. Ti so se redno sestajali v Zimmermannovi kavarni, kjer so se predajali muziciranju. Prav za te potrebe naj bi Bach ponovno segel po svojih violinskih koncertih, ki jih je, če jih ni ustvaril na novo, priredil za leipziške razmere.

V *Koncertu za dve violini v d-molu* sta obe violini obravnavani kot enakovredni partnerici, ki si pogosto delita materiale v izmenjalni maniri. V počasnem stavku se zdi, da Bach zaustavlja čas, medtem ko glasba plete melodične niti, ki segajo od askeze do resignacije in nežnosti. Temu predahu pa sledi nov izbruh energije in viharnosti.

CONCERTO KÖLN

Orkester Concerto Köln zaznamuje strasten stil izvedbe in velika radovednost, ki glasbenike žene na nova, še nepreiskana glasbena področja. Orkester je že več kot 30 let znan po svojem neponovljivem zvunu in se uvršča med vodilne ansamble zgodovinsko ustrezne glasbene prakse.

Na čelu orkestra se izmenjujejo koncertni mojstri Majumi Hirasaki, Markus Hoffmann, Šunske Sato in Evgenij Svidrov. Glasbeniki, ki sami izbirajo projekte, ki se jih bodo lotili, vedno znova dokazujejo, da lahko visoki umetniški standardi stopajo z roko v roki s popularnim uspehom. Pri tem se orkester ne ukvarja zgolj s t. i. staro glasbo, temveč igra tudi dela standardnega repertoarja, pri čemer znana dela zvenijo tako novo, kot da bi jih prvič slišali. Do zdaj je zasedba posnela več kot 75 zgoščenk, od katerih je večina prejela vodilne nagrade, kot so denimo echo klasik, opus klasik, grammy, nagrada nemške fonografske kritike, nagrada midem klasik, choc du monde de la musique, diapason d'année in diapason d'or.

foto Florian Profflich

V ravno kar pričetni sezoni bo orkester igral na številnih koncertih v domačem Kölnu ter na gostovanjih po Evropi, v Rusiji in na Japonskem. Med drugim bodo glasbeniki izvedli znamenito *Mašo v h-molu* J. S. Bacha v novi dvorani Filharmonije na Labi v Hamburgu. Igrali bodo z violinistom Giulianom Carmignolo, sopranistko Simone Kermes, koncertnim oblikovalcem Folkertom Udhejem, harfistom Jeanom Rondeaujem in violistom Nilsom Mönkemeyerjem, dirigentoma Kentom Naganom in Andreo Marcomom. S koncerti "V čebeljem panju" se posvečajo tudi najmlajšemu občinstvu, od dojenčkov do starosti dveh let. Za mlade glasbenike pripravljajo tečaje zgodovinske izvajalske prakse na Deželni akademiji v Ochsenhausnu.

Lani je orkester pričel z večletnim glasbeno-znanstvenim projektom "Branja Wagnerja", ki je vzbudil veliko mednarodno pozornost. Projekt, ki ga uresničujejo z dirigentom Kentom Naganom, vključuje branje Wagnerjeve tetralogije *Nibelungov prstan* s stališča zgodovinske izvajalske prakse.

Zasedba orkestra:

I. violine

Majumi Hirasaki, Markus Hoffmann, Stephan Sängler, Frauke Pöhl

II. violine

Jörg Buschhaus, Antje Engel, Hedwig van der Linde, Bettina von Dombois

Violi

Antje Sabinski, Cosima Nieschlag

Violončela

Jan Kunkel, Alexander Scherf

Kontrabas

Jean-Michel Forest

Lutnja

Michael Freimuth

Čembalo

Davide Pozzi

GIULIANO CARMIGNOLA

foto Kassara za Deutsche Grammophon

Giuliano Carmignola je pričel svojo kariero kot solist pod taktirko dirigentov, kot so Claudio Abbado, Eliahu Inbal, Peter Maag in Giuseppe Sinopoli. Nastopil je v praktično vseh vodilnih svetovnih koncertnih dvoranah. Sodeloval je tudi z dirigenti, kot so Umberto Benedetti Michelangeli, Daniele Gatti, Andrea Marcon, Christoph Hogwood, Trevor Pinnock, Franz Brüggen, Ivor Bolton, Giovanni Antonini in mnogi drugi. V sedemdesetih letih je intenzivno sodeloval z orkestrom Rimskih virtuozov, nato še s Komornim orkestrom iz Mantove, Beneškim baročnim orkestrom, Orkestrom Champs Elysées, Komornim orkestrom iz Basla, orkestrom Il giardino armonico, Komornim orkestrom iz Züricha, z Akademijo za staro glasbo, Komornim orkestrom iz Pariza in seveda Concertom Köln, če omenimo zgolj nekatere.

Zadnja leta je k sodelovanju vedno pogosteje vključen tudi kot dirigent. Tako vihti taktirko pred orkestri, kot so Akademija za staro glasbo, Simfonični orkester iz Helsingborge, Komorni orkester iz Pariza in orkester KlangVerwaltung.

Obsežna je tudi njegova diskografska dejavnost. Snemal je za mnoge ugledne založbe (med drugim tudi violinske koncerte J. S. Bacha z glasbeniki Concerta Köln), trenutno pa ga veže ekskluzivna pogodba z založbo Deutsche Grammophon.

MAJUMI HIRASAKI

foto Harald Hoffmann

Majumi Hirasaki je pričela študij violine v svojem domačem mestu Tokiu. Nato jo je študijska pot peljala v Nemčijo, kjer jo je prevzelo navdušenje nad baročno violino. Za svoje interpretacije je prejela številne nagrade za staro glasbo na Japonskem in v Evropi. Tako je leta 2011 pristala na uglednem mestu koncertne mojstrice Concerta Köln. Ob tem je stalna gostja različnih baročnih orkestrrov in zasedb, kot so denimo Akademija za staro glasbo iz Berlina, Festivalni orkester iz Dresdna, Komorna orkestra iz Züricha in Basla ter The King's Consort in Il gardellino, s katerimi nastopa po Evropi, ZDA in na Japonskem.

Kot solistka je posnela številna dela baročnih skladateljev in nekatera izmed teh del se nahajajo tudi na sporedu našega današnjega koncerta, prav tako z G. Carmignolo in Concertom Köln.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

MARCOS FINK, bašbariton
NEJC LAVRENČIČ, klavir

8. november 2018 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
1. koncert Komornega cikla in za izven

Spored:

Glasba dveh domovin

*Na sporedu bodo dela K. Maška, J. Michla, D. Jenka,
S. Premrla, M. Prusa, F. Gerbiča, B. Ipavca, J. Pavčiča,
A. Lajovca in C. Guastavina*

SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER Z DUNAJA
JERA PETRIČEK HRASTNIK, dirigentka
BERNARDA FINK, mezzosopran

27. november 2018 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
2. koncert Orkestrskega cikla in za izven

Spored:

Temni žamet

*Marij Kogoj (prir. A. Srebotnjak), Antonín Dvořák, Felix
Mendelssohn-Bartholdy*

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00,
v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. **Dvorana Union**: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic**: <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

**VEČER
RADIO CITY**

Naklada: 450 kosov, brezplačen izvod.